

1985

№8

КВІТЕНЬ

Цей промовистий малюнок художника К. Заруби був надрукований у «Перці» на початку Великої Вітчизняної війни. Вміщуємо його в цьому номері, присвяченому нашій Великій Перемозі над гітлерівським фашизмом, на згадку тим, кому досі не дають спокою «лаври» біснуватого фюрера.

449

ПЕРЕМОГА ТРАВЕНЬ МИР

I

Весна!.. А кажучи конкретно,—
Став місяць травень на поріг.
І факт оцей
Авторитетно
Засвідчують календарі...

Ми, звісно, не одкрисем дива:
То ніби істина стара,
Що саме травень — особлива,
Найкраща весняна пора.

Пора, уквітчана розмаєм,
Пора зела нового, трав
(Що й в назві місяця, як знаєм,
Нам календар зафіксував).

В цю пору — навіть у кохання
Якісь незвичні сила й чар
(Хоча цієї риси травня
І не фіксує календар).

Співає птаство невгамує,
А небо — свіжо-голубе,
І геть усе живе та суще
Втішає-радує тебе.

Пора, коли аж тягне з хати;
Довкіл — щебече дівтора.
Пора це... Е, та що й казати! —
Чудова, славна то пора!..

II

Воістину — і славна, і чудова;
Співать заставить душу — хоч німу!..
Та не лише про це сьогодні мова:
Сьогодні нас цікавить: а чому?

Чому отак, шановні, нас із вами
Чарує — зокрема і взагалі —
Спів птаха, запах трав, дитячий гамір,
Блакить небесна і краса землі?..

От скаже хтось (і тут перечить — годі,
Бо рацію він матиме-таки):
Мов, так воно заведено в природі,
Це все — з її щедротної руки.

Мовляв, уже звучить, як аксіома,
Що поруч завше йдуть Життя, Весна
І Радість...
Що ж, це — істина відома,
Чи, як сказав би дехто, — прописна.

Воно то так... І все-таки при тому,
Хоча й відома істина оця,
Давайте-но на неї, на відому,
Поглянемо ще й з іншого кінця...

III

Чи ж любо отак ходили б
Закохані молодята
В погожі, весняні, тихі,
Замріяні вечори;
Чи ж часто втішав би
Серце
Щасливої мами (й тата)
Сміх і веселий гамір
Безжурної дівчорі;

Чи ж так би земля нам пахла.
Заквітчана в руті-м'яті,

(РОЗДУМИ НАД КАЛЕНДАРЕМ)

Чи ж так би то нам сіяла
Неба голубизна,
Якби не той день знаменний
У травні, у сорок п'ятім,
Якби не ота, далека
І всім нам близька весна?!

Як рушив на світ розбосм
Виродок такохрестний,
Як світом заколотила
Коричнева очмана,
То зблякло веселе небо
І посмутніли весни,
І почорніло сонце,
І зблідла краса земна...

Та встали на смертний бій ми
І чорну здолали силу,
І рушили курсом далі —
Європу звільняти з пут;
Скрутили ворогові в'язи,
Втовкли його у могилу
(Сказать би, з його білкіртігу
Зробили йому ж капут!)...

І мов одягла природа
Знову святкові шати,
І людству — ніби одкрився
Новий і чудовий світ...

А був тоді місяць травень,
А місяця — день дев'ятий,
День, що йому оце вже
Сорок набігло літ...

Сорок вже літ набігло...
Сорок... Але й сьогодні
Всі ми — і посивілий,
І юний, і дитиня,
Оте, що весні радіє,
І те, що в матернім лоні, —
Всі живемо
Під знаком
Великого того Дня!..

Услаavimo ж тих, братове,
Хто став на борню з бідною,
Зробив у трудну годину
Усе, що зробити міг,
Щоб нині це чисте небо
Сіяло над головою,
Щасливо цвіло кохання
І линув дитячий сміх.

Услаavimo братерство наше,
Єдину нашу родину,
Що витримала нескитно
Пробу лютим вогнем,
Пройшла усі кола пекла
В ту чорну, лиху годину,
Щоб осіяти Землю
Травневим Незгасним Днем!..

Ми — не якісь забудьки:
Нашу сердечну шану
Щиро складаєм нині
(І, звісно, не без підстав)
Тим, що стояли з нами
Спільно в годину бранню
І докладали сили,
Аби отой День настав.

Та кожен, хто знає, скаже
(Звичайно якщо він чесний),
Хто ж саме зумів подужать

Найважчий тих літ тягар,
Щоб захистити людству
Сьогоднішні світлі весни
І отой День звитязний
Вписати у календар!..

IV

А може ж бути, річ відома,
Що в когось чесність та і честь
Уже і не почують вдома,
І він живе без них, сірома.
Гай, гай! — такі і справді єсть!

Он дехто нині взяв за моду
(Бо звичний до таких занять)
Лихому духу на догоду
Під марш «хрестового походу»
Історію ревізувать.

Брехню лукаву й недолугу
Узявши у проводирі,
Над глуздом чинячи наругу,
Вже нам не ставить у заслугу,
Що є той День в календарі!

Старасться породдя враже,
Аж капле жовч із язика:
Докупи різні кінці в'яже,
Одне — лакує, інше — маже,
Очей позичивши в Сірка.

Брехню і так, і сяк тасує
І в світ проптовхує... Але ж
Усі оті старання — всею:
Мотоциклетка забуксує! —
Супроти фактів не попреш!

V

А факти — вони відомі
(До того ж іще й уперті,
Що також давно відомо):
Ціною суворих втрат
Ми! —
У смертельнім герці
Хребет поламали смерті
І далі пішли, до Травня!
І це — усім фактам факт!

Як ми у борні долали
Чорну силу навали, —
Не тільки себе од рабства
Тоді захищали ми,
Не тільки-но рідну землю,
А світ увесь рятували
Од лютої, навісної
Коричневої чуми!..

* * *

Ідуть ветерани сиві...
Лежать у землі солдати...
І їх усіх обіймає,
Повний дзвінких пісень,
Із радістю, зі сльозою
Травневий, отой, Дев'ятий
Святковий,
Святий,
Священний,
Сотворений ними День!

Дм. МОЛЯКЕВИЧ.

НА ШПРЕЄ

Мал. О. КОЗЮРЕНКА, 1943 р.

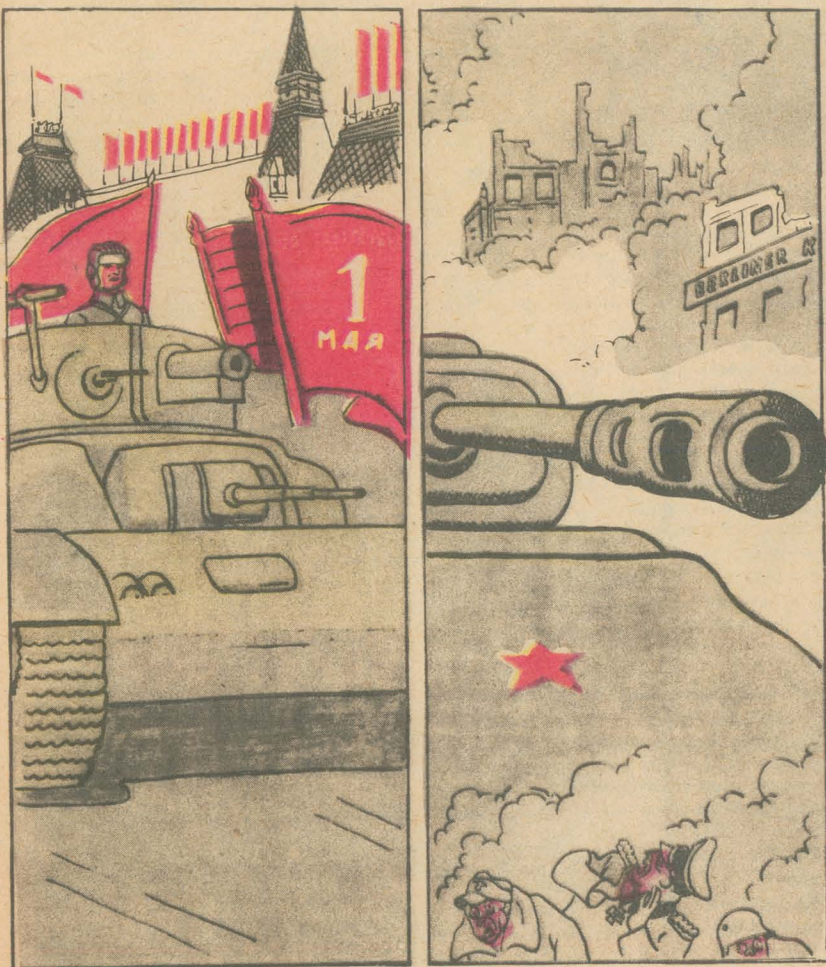

— Ой, Дніпро, Дніпро...

1941 р.

1945 р.

Мал. Б. ЄФИМОВА, 1945 р.

Як далеко вперед пішла наша техніка!

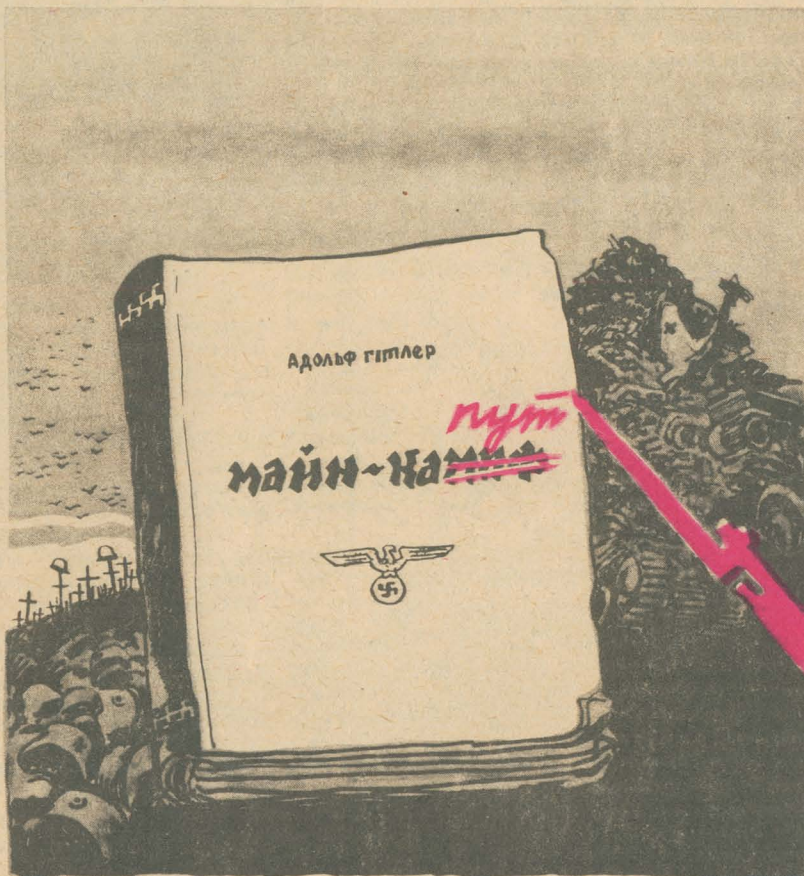
НОВЕ В МОНУМЕНТАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ

Мал. К. АГНІТА, 1944 р.

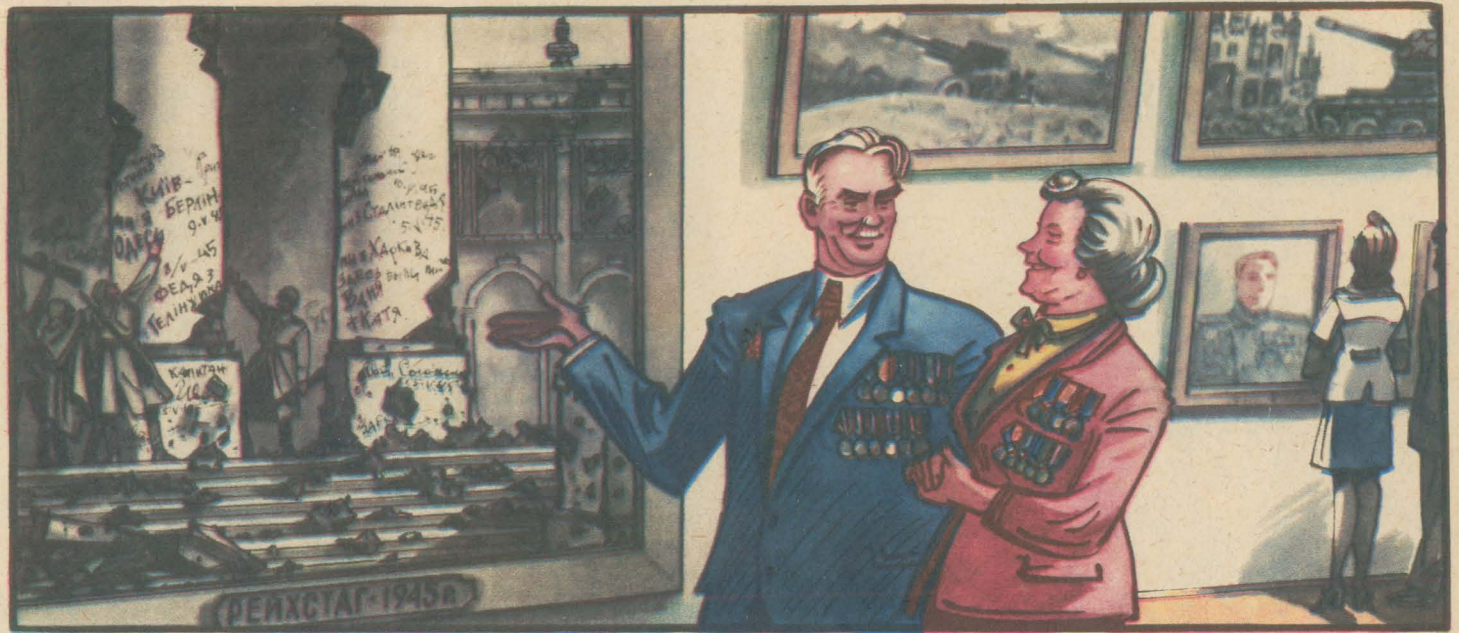

Пам'ятник третій імперії в степах України.

Мал. В. ЛИТВИНЕНКА, 1945 р.

Вийшло з друку і розіслано всьому світові перше й останнє видання книги Гітлера «Майн капут» під ґрунтовною редакцією Червоної Армії.

— Минуло вже, Катерино, сорок років, як ми з тобою тут розписалися...

Олександр ДОВЖЕНКО

Лист фашистському офіцеру

Офіцере! Хто ви в минулому — інженер чи агроном, чи кандидат наук? Чи архітектор, чи художник, чи, може, професіонал війни? Мені однаково. Сьогодні ми стоїмо один проти одного на моїй сплюндрованій українській землі, а між нами — вирита могила.

Я — син українського народу. Мені сорок дев'ять років. За професією я кінорежисер. Мої фільми демонструвалися у вас в Німеччині. В 1930 році у Берліні на Курфюрстендамі і на Унтер-ден-Лінден в кінотеатрі «Камера» довго демонструвався мій фільм «Земля». Я жив тоді в Берліні, мав друзів серед працівників німецької культури і не раз бував у них в гостях.

Тепер ви мої «гості». Хтось із вас спить на моєму ліжку, обідає за моїм столом, складає півня поневолення мого народу в моєму робочому кабінеті. Ви — завойовники. І коли я згадую про все це — мені робиться смішно. Чим ви думаєте і що ви робите? Ви завойовники народів у середині XX століття?!

Я немало прожив на світі і немало бачив і думав. Я вас питаю: хіба сьогодні можна одній державі завойовувати другу? Адже такий спосіб розв'язання взаємин між народами людство давно вже пережило. Це — анахронізм, і це було б сьогодні смішно, коли б не було так небачено жадливо. Не засобами воєн, тим більше тотальних, мусять сьогодні люди завойовувати собі щастя, і особливо німецький народ, який я називав колись народом золоторуки. А зараз на золотих руках у вас поодросли звірячі кігті — хайль Гітлер! Боже мій, який колосальний дивовижний абсурд!

«Але ми завоювали майже всю Європу, — скажете ви. — Наполеон не зробив того, що зробили ми під Гітлером!»

Добре. Я не буду нагадувати вам, чим кінчив Наполеон. Нагадаю лише, що проти Наполеона билися німецькі партизани за свою свободу, і ваш орден «залізний хрест» родився у цій визвольній боротьбі, а ви зараз заробляєте його на чужих пожежах.

Ви завоювали Європу. Добре. Але скажіть мені, скажіть своїм солдатам, де ж ваше щастя?

Чому ж немає радості перемоги у вас і у ваших солдатів?

Чому тривога все більш і більш охоплює ваші душі?

Чому смуток і невдоволення, і грізні передчуття гризуть ваше серце?

Чи не тому часом, що ви пролили багато людської крові, знедоливши десятки мільйонів людей?

Так, тому. Життя не прощає убивцям, незалежно від суспільних законів.

Може, тому, що вас ненавидить весь світ?

Так, і тому. Бо рушієм і мірою життя є добро, а не зло, дружба, а не зненависть і не поневолення.

А найголовніше, мій непроханий кривавий гостю, тому, що нечуване не добре діло, в яке поверг вас ніцшеанствующий маніяк Гітлер, не може кінчитися вашою перемогою, і ви або вже знаєте це і боїтеся собі признатися, ховаючи це в підсвідоме, або лише відчуваєте, і вам якось важко й каламутно, як проклятим чи засудженим. Ось чому ваша інтелігентність так часто впадає в жорстоку брутальність, і ви вчиняєте тоді з своїми солдатами огидні злочинства, що викликають у нашого народу законне почуття зненависті до вас, і гніву, і бажання битися з вами до останньої краплі крові.

Ми немало труда зараз покладаємо, аби навчити наш народ не ототожнювати слово «німець» зі словом «Гітлер» чи «фашист», бо треба ж подумати і про життя, а не тільки про вашу смерть, правда? Адже народи безсмертні, правда?

Це ж правителі приходять і відходять, а народи вічні, правда?

Мені приємно думати, мій враже, що ви читаєте мого листа. Значить, ви ще живий. Ви ще маєте відстрочку у щохвилиної смерті. У ваших дітей десь горять очі, як свічки, од зворушливих молитов за ваше життя. Де вони? Чи побачите ви їх? Чи, може, згниють і ваші кості у степах України серед мільйонів кісток ваших нещасливих солдатів?

«Я ні про що не хочу думати. Я солдат, виконавець! За нас усіх подумає Гітлер!» — скажете ви самі собі.

Ой, неправда! Думайте! Наближається час великих подій і нечуваних труднощів, наближається час розплати за зло, за непотрібні «перемоги», за

гітлеризм, час страждання. А в стражданнях народжуються думки. В стражданнях родиться нова, справжня Німеччина — друг народів, а не кат. Скоро спитають вас ваші солдати — що ж ти думав, начальнику наш? До чого ти з Гітлером призвів нас, нещасних? Ми загинемо тут з усією нашою нацією! Нащо ти, син німецького народу, обдурив нас?

Що ви, мій враже, скажете тоді своїм замученим війною солдатам? Ви скажете: справа уже не в Гітлері і не в фашизмі. Справа в нещасній долі Німеччини. Тепер Німеччині смерть. А якщо Німеччині смерть, то й мені, як вірному її синові, жити нічого, і я краще з честю умру в бою.

І, піднявши гордо голову, ви, враже-офіцере, поведете своїх слухняних солдатів на нас прямо в психічну атаку, і або ми вас уб'ємо, або уб'ють вас, нарешті, в потилицю ваші ж такі солдати.

«За що ж загинув наш тато на полях України?» — питатимуть колись після війни ваші сироти.

«За те, що не вмів думати, діточки. Був учений, а думати не вмів, — скажуть їм люди. — Гітлер одібрав у нього мозок, і він забув, що Німеччині потрібне його життя, а не смерть».

Чи переможе гітлерівська Німеччина у війні? Не переможе! Ні! Недовго вам гостювати в моїй київській квартирі, пробачте за нагадування.

Чи загине Німеччина як держава, як народ після поразки? Не загине. Не може загинути великий німецький народ — народ Кранаха, Дюрера, Бетховена, Вагнера, Гете, Шіллера, Лейбніца, Канта, Гегеля, Гельмгольца. Загине Гітлер. Загинуть разом з ним ті, хто принизив німецький народ звіриною бойнею перед людством. А Німеччина житиме.

Народяться в народних масах нові життєздатні формації і виведуть народ на світлий шлях братства, а гітлеріаду забудуть як нещасну свою помилку, як тимчасовий занепад і втрату людяності.

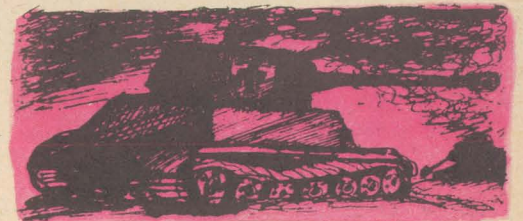
Отже, коли у вас, офіцере, є хоч крапля любові до свого народу, коли ви не Пілат, що гордо умиває руки, а син народу, коли ви думаєте про життя народу, а не про його загибель, борітеся проти Гітлера!

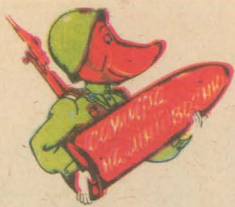
Не ототожнюйте гітлеризм з німецьким народом! Не ототожнюйте скору безславну загибель гітлеризму з долею Німеччини!

Над виритою вашою могилою я закликаю вас і ваших солдатів до життя. Переходьте до нас. Цим ви принесете німецькому народові користь, а не зло, побачите.

Хай живе життя, хай живе братство народів! Хай розвіється тьма!

Воронеж,
22 квітня 1942 р.

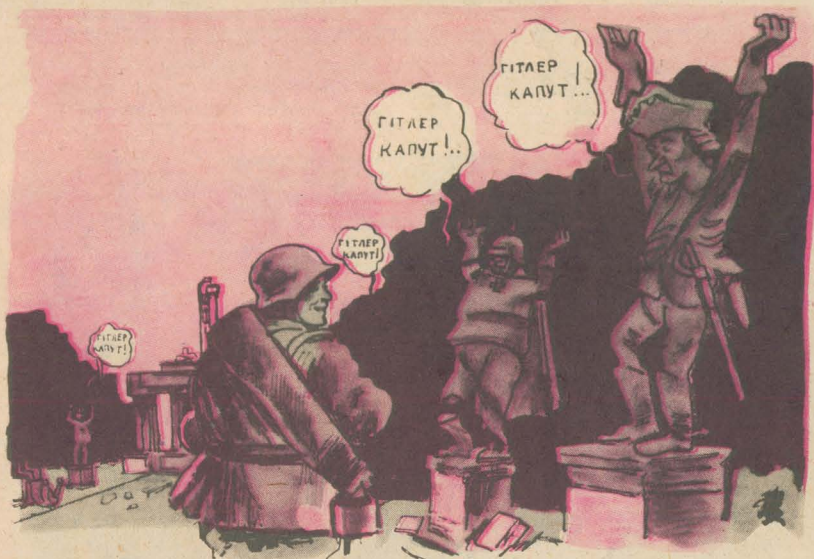

Мал. В. ФОМИЧОВА, 1945 р.

У Берліні (травень 1945 р.).

Мал. В. ГЛИВЕНКА, 1945 р.

Повний порядок.

ПАРТИЗАНСЬКІ ЧАСТІВКИ

Гітлер булки захотів
З нашої пшениці,
Замість булки ми дамо
Гітлеру по пиці.

Він хотів поласувати
Українським салом,
Ми заллєм йому горлянку
Топленим металом.

Гітлер злиться вже сьогодні,
Кепська то ознака,—
Він прожив, як пес, на світі,
Згине ж, як собака.

Кряче ворон на осіці,
Виє пес на мості,
Де не глянеш — на Вкраїні
Скрізь арійські кості.

Де сам чорт зламає ногу —
На болоті, на корчі,—
Партизан знайде дорогу,
Хитру стежечку вночі.

Хитру, кручену, незбиту,
Щоб не спалося бандиту,
Наче зайцю за кущем,
Наче вовку під дощем.

Остап ВИШНЯ

географія

Коротесенький підручник для тих,
хто сильно дуже цікавився нашою
територією та не встиг її вивчити,

а за одним рипом і для тих, кому ще
таким-о робом закортить, може, на-
шою територією поцікавитися.

ПЕРЕДМОВА

Складений нами підручник гео-
графії дуже коротесенький, схема-
тичний. За причину такого викладу
для нас правило те, що нікому
й ніколи не вдасться довгий час на

нашій території затриматися,— а на-
віщо ж довга географія для недов-
гого перебування. Тому, значить,
і коротенька.

ПРОСТОРІНЬ

Просторінь нашої території неод-
накова... Якщо брати її із Заходу на
Схід, від Сяну, приміром, до ріки
Волги, то вона дуже довга, щоб її
пройти, треба років зо два, а як
брати навпаки — від ріки Волги до
ріки Сяну — вона значно корот-
ша,— її пробігають місяців за п'ять-
шість... І така в нашої простороні
особливість — як із Заходу на
Схід — по ній пересуваються, а як із
Сходу на Захід — її пробігають.

в себе кораблів, транспортів, кате-
рів, самохідних барж із свастикою,
то робиться все привітнішим, веселі-
шим і голубішає. Хороше море.
Веселе.

ЛЮДНІСТЬ

Люди такі: ті, що жили тут здав-
на-давен, вони:

«Якщо не жнуть, так німця б'ють,
А все ж не гуляють».

А ті, що прийшли з Заходу,— ті
гниють. Дідько з ними — хай
гниють.

ПОВЕРХНЯ

Поверхня скрізь — «пересечен-
ная». Хоч би куди пішов, хоч би де
став,— скрізь січуть. І добре січуть.
На капусту...

ГОРИ

Гори — походження здебільше
вибухового. Гірничі поклади, як про
те свідчать найновітніші геологічні
дослідження, складаються в основ-
ному з фашистської породи. По-
німецьки — труппенберг, а по-на-
шому — падлогори.

ГРУНТ

Грунт — дуже інтересний. Як ніде
в світі. Перегній із тої таки ж поро-
ди, що й гори. У ґрунті дуже багато
залізних хрестів і металевих гудзиків.

РІКИ

Найславнозвісніші: Волга, Дон,
Дінець, Десна, Дніпро, Дністер,
Прут, Західний Буг, Південний Буг,
Збруч, Серет, Сян. Візначаються
тим, що на всіх цих ріках із заходу
на схід так шпарко, що доводиться в
одежі стовбула в них кидатись.

Дехто дістає протилежного бере-
га, але небагато.

МОРЯ

Найцікавіше Чорне море. Слав-
нозвісне тим: що більше приймає

ЛІСИ

Про ліси, мабуть, не варт говори-
ти, бо все'дно ті, для яких цього
підручника пишеться, в ліс і носа не
поткнуть: Сидір Артемович Ковпак
так нажахав, що не тільки лісу —
куща жахаються.

ЗАЛІЗНИЦІ

Як їхати із Заходу на Схід, усі
поїзди приходять до однієї станції.
Назва її «Укіс». Станція з величезни-
ми оперативними можливостями:
може приймати і приймала за сутки
безліч ешелонів і з людьми, і з різ-
номанітним вантажем.

МІСТА

Москва, Ленінград, Сталінград,
Одеса, Маріуполь, Мелітополь, Ні-
кополь, Орел, Білгород, Харків,
Київ, Кривий Ріг, Корсунь-Шевчен-
ківський, Тернопіль, Львів і багато-
багато інших. Це такі міста, що років
через п'ятсот, а то й через тисячу,
коли хтось про їх нагадає представ-
никові арійської раси, червоні куль-
ки його чистопородної крові блідні-
тимуть і одгвинчуватиметься гайка.

Оце, коротенько, все.
Вивчайте...

1944 р.

Петро КОЗЛАНЮК

Військовий кореспондент газети «Берлінер цейтунг» Фольгардт виїжджав на східний фронт. На фронт він їздив охоче й не раз, це було навіть цікаво і вигідно. Сідав чоловік в автомашину, передавав думкою вдячний привіт усяким гахам, ридз-сміглам, петенам, лавалям і цвєткочичам і «непереможно» їхав у Прагу, Варшаву, Париж, Белград і т. д. По дорогах фашистські льотчики хоробро бомбардували беззахисних жінок і дітей, а добірні відділи СА і СС завзято палили і грабували беззбройні міста і села.

Було безпечно, непереможно і небезкорисно. З кожної поїздки Фольгардт завжди привозив своїй дружині іноземні військові трофеї: дорогі шовки, золоті годинники і цяцьки, бельгійські туфлі, польський шоколад, французькі сардинки, голландський сир — усе, чим, мовляв, була чужа хата багата. Не будеш же все життя сохнути на німецьких ерзацах!

Цей раз чутлива дружина проводила Фольгардта аж на вокзал. Саме тоді над Берліном появились радянські бомбардувальники, люди

тривожно ховалися в бомбосховища, а Фольгардт таємниче тиснув дружину за лікоть.

— Коли хтось згадає, Ельзо, про радянські літаки, ти йому ні пари з уст. Геббельс наказав не признавати... Радянська авіація «знищена».

— А що ти мені, Гансику, привезеш з Москви і Києва? — мрійливо запитувала Ельза. — Знаєш, останні белградські запаси ми вже поїли і треба б...

— Го-го-го! — сміявся впевнено Фольгардт. — А полковник фон Грабхен — наш знайомий чи ні?.. Будь певна, що він дасть машину, і я привезу тобі з Києва і борошна, і цукру, й сала... А з Москви я привезу тобі таке хутерце, що самій фрау Герінг очі вилізуть з заздросі. Я вже не вперше їду на фронт.

— Гайль Гітлер, — радісно прощалась дружина.

— З Москви я пошлю тобі телеграму, — відповідав Фольгардт.

Минуло десяток днів і ще більше. Фрау Фольгардт приготувала вже навіть скриньки на борошно, сало і цукор, а від чоловіка — ні звістки. Почала вона вже стривожено бігати на вокзал зустрічати, а тут тільки поїзди приїжджають з пораненими. Вже й холодні осінні ночі настають у Берліні, а Фольгардта з російським хутром так і немає. Замість телеграм з Москви, в Берлін прилітають радянські бомбардувальники. О, гер готт!

Нарешті, приїхав Фольгардт. Сухий, зголоднілий, з пустими руками. І лихий, як собака.

— А де ж сало, де цукор, де моє хутро? — здивовано запитала дружина.

— Ет, дай мені спокій, — відповів роздратовано Фольгардт. — Я ледве голову звідти виніс, а вона...

— Та ж Геббельс говорить, що ми вже більшовицьку армію знищили.

— Ну і вір Геббельсові, коли охота!

Більше Фольгардт не хотів тепер говорити. Він напився ерзац-кофе, закупив ерзац-цигарку і хвилину слухав здивовано по радіо німецькі ерзац-повідомлення з східного фронту.

А наступного дня фашистська газета «Берлінер цейтунг» надрукувала статтю свого військового кореспондента пана Фольгардта:

«Більшовицький солдат — це найбільш впертий противник, з яким довелося зустрітись досвідченим у багатьох походах німецьким солдатам. На протязі 8 днів наші частини провадили вперті бої з противником, який оборонявся найбільш безцеремонним і часто лукавим способом і не хотів ні на крок відступити назад. День і ніч наші солдати знаходилися під запеклим артилерійським і кулеметним обстрілом...»

1944 р.

НАРОДНІ УСМІШКИ

Мал. КУКРИНІКСИ, 1941 р.

НЕПОРОЗУМІННЯ

— Фріц, хочеш я тобі щось цікаве скажу?
— Слухаю.
— Ми переможемо!
— Хто це сказав?
— Фюрер.
— А я думав, ти серйозно...

ДЕФИЦІТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

— Наша спеціальність найдефіцитніша на фронті, — похвалявся німецький артилерист піхотинцеві. — Нас просто на шматки рвуть.
— Та ну?
— Їй-бо... Вчора радянська міна розірвала на шматки всю нашу гарматну обслугу. Уцілів лише я один...

РОЗМОВА ДВОХ ПОТОПАЮЧИХ

Муссоліні: — Гітлер, допоможи... Я потоплю в Середземному морі. Вода вже сягає шиї.
Гітлер: — Мовчи, дурню!.. Я сам по кісточки стою у воді в Рурі.
Муссоліні: — По кісточки? Але ж я по шию!
Гітлер: — Але ж я вниз головою!..

ЗАВБАЧЛИВІСТЬ

Два гітлерівських солдати розмовляють біля бліндажа:
— Навіщо ти викопав собі могилу,

Фріце? Адже росіяни ще далеко.
— В мене правило, Гансе: ніколи не відкладати на завтра те, що можна зробити сьогодні.

РІДКІСНИЙ ВИПАДОК У МЕДИЦИНІ

— Чому це доктор Геббельс став рідко виступати?
— Захворів, кажуть, на язикову грижу...
— Бідний, що ж він таке тяжке збрехав?

СПАДКОВЕ

— Хто був твій дід?
— Бандит.
— А батько?
— Шахрай.
— А ти?
— Теж фашист.

ЄДИНИЙ ПРИТУЛОК

— Як ти гадаєш, Віллі, хто заховає Гітлера, коли Червона Армія візьме Берлін?
— Земля.

БАТЬКИ І ДІТИ

— Фріц, я виявив сьогодні дивний збіг обставин. Батько російського капітана, якому я здався сьогодні в полон, у 1918 році взяв у полон мого батька.

Кліщі в кліщі.

1943 — 1945 рр.

Юрій ЯНОВСЬКИЙ

ГЕНЕРАЛ МАКОДЗЬОБА

(Лист партизана Карпа Макодзьоби
до генерала фон Леєра)

Слухай ти, дурень божий. Мало даєш за мою голову. Десять тисяч марок — це не справжня ціна. У мене в колгоспі один жеребець коштує п'ятнадцять тисяч золотом. А ти за мене даєш паперових десять. Не збідніє твій Гітлер, як і сто заплатить. Злидні його батька діти — звикли жити на шармачка! А ти сам хоч і генерал, та невмиваний, хоч вояка, та куций, хоч і вчений, та дурний...

Я, Карпо Макодзьоба, оголосив тобі війну, генерал фон Леєр. І коли тебе чорт ухопить, я оголошу війну кожному гітлерівцю, який стане на твоє місце. Отак собі й знай. Я на вітер не звик говорити. Що скажу — зроблю. У мене й сини такі — як візьмуться, то не вирвешся! І двоє зятів до пари моїм дочкам. Всіх благословив на фронт — п'ятьох синів і двох зятів. Бач, який я багатий. І діти мої не конфузі: хто на коні — того не зіпхнеш, хто в танку — того не виколупнеш. На самолоті — як орли, у піхоті — як чорти.

Десять тисяч марок — скупенький твій хазяїн. А може, трохи набавиш? Сам знаєш — дешева рибка, погана юшка. Я не генерал, хоч ти й називаєш мене в твоєму оголошенні «генерал Макодзьоба». Я вище генерала. Я — народ! Тепер розумієш, який ти дурний? Хіба народ можна купити!

А може, я трохи генерал. Коли ми захопили твій штаб, а ти в самих підштаниках вискочив у вікно, мені було приємно зазнайомитись із твоїми планами і потім викинути їх на смітник. А твій мундир із залізним хрестом мої партизани надягли на опудало в городі, щоб гави не довбали огірків. От за що спасибі, так це за карти. І спасибі за позначки, де що стоїть, як називається, і де аеродром. Ми встигли похазяйнувати добре, сам знаєш.

Одинадцять твоїх самолотів — як королева язиком злизала? А вісім згорілих танків — це тобі жук на паличці? А шістьдесят п'ять машин догори раком? А сто сім мотоциклів? А ставок горючого пам'ятаєш? А штук двісті автоматів? А п'ять мостів? А гармат, а коней, а мін? І ти після всього цього даєш за мене тільки десять тисяч?

Я — український народ, генерал фон Леєр. Твій Гітлер мріє знищити мене, зітерти з лиця землі, щоб мою країну посіла фашистська наволока, чума ХХ століття. Ніколи цього не буде! Ніяка сила не відірве мене од моєї землі. Роздуши мене геть танком, втовкмай на ступінь в землю, кожну кісточку розчав, кожну жилку розірви, а я все одно встану і піду по моїй землі, і житиму, і буду сіяти, і сіятиму ще й співатиму!

Я, Карпо Макодзьоба, оголошую тебе поза законом. Хай одсохне рука, яка подасть тобі напиться, хай повилазять очі, які тебе пожаліють. Ти, караючи мене, повісив п'ятдесят невинних людей. Я, караючи тебе, повішу разом з тобою сотню гітлерівських злочинців. На кожному місці, де стрінеш моїх людей, тебе чекає собача смерть.

Скажи своєму Гітлеру, що нам дуже важко нищити соціалістичне добро. Ми плачемо кривавими сльозами, підпалюючи наші будинки, руйнуючи села і мости. Ми, як дитину, плекали всім народом Дніпрельстан. Викохали, як лялечку. Стояв він, як наша сила і слава. І ось його немає. Ревіть знову, грізні пороги, виринувши з-під води. Ми знали, що так треба. Нам не шкода. Ще дужчим, це кращим устане новий Дніпрельстан після нашої перемоги. І горда, велична Країна Рад пишатиметься нами, своїми дітьми.

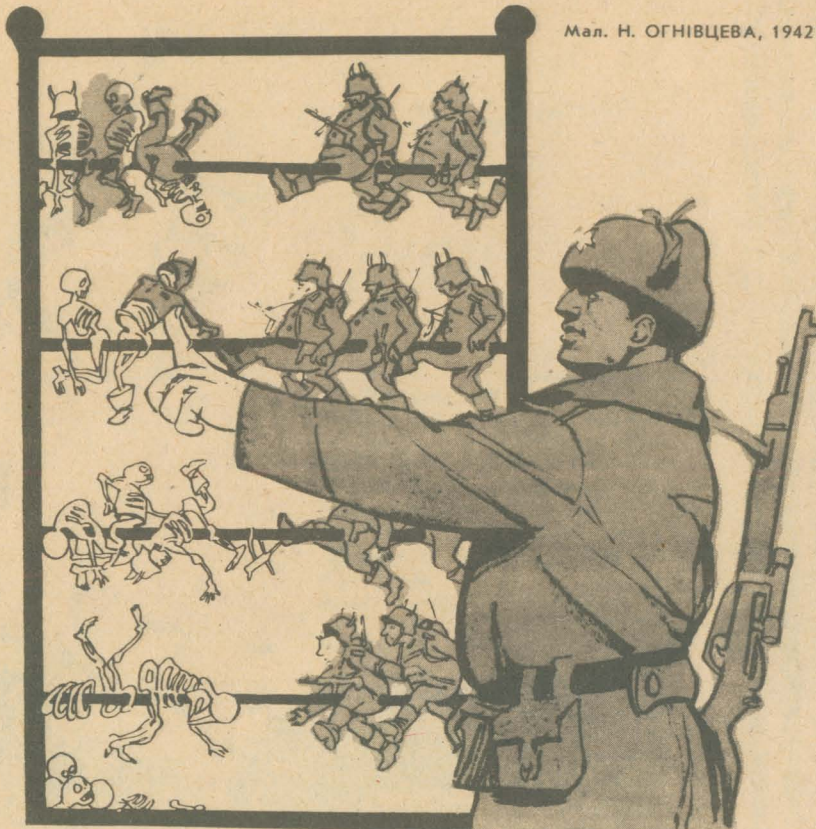
Тільки не ждіть од нас пощади. Її не буде нікому. Кроком переможців ми пройдемо всю вашу землю. А ви самі не знатимете ні дня, ні ночі, доки не виправите все зло, вчинене вами на землі. Пощади не просіть. Її не буде.

В чому й підписуюсь.

1943 р.

СНАЙПЕРСЬКИЙ РАХУНОК МАКСИМА БРИСКИНА

Мал. Н. ОГНІВЦЕВА, 1942 р.

Поклав ще одну кісточку.

(Газета «Знамя Родины», 1942 р.).

Мал. Б. ЄФИМОВА, 1945 р.

«Всю-то я вселенную проехал...»

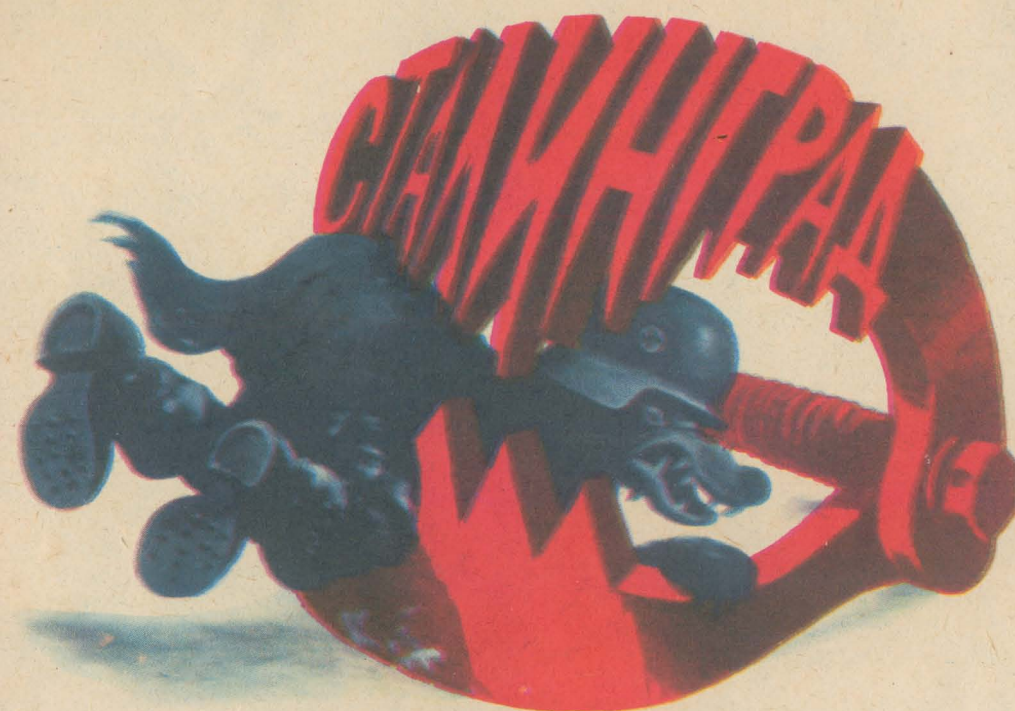
Ленінградський «Боевой Карандаш», до якого входять кращі художники-сатирики славного міста на Неві, прославився своїми антифашистськими плакатами й карикатурами вже в перші місяці героїчної оборони Ленінграда. «Боевой Карандаш» завжди був на лінії вогню, вів рукопашний бій з гітлерівськими загарбниками.

Ідучи назустріч сорокаріччю Великої Перемоги над гітлерівською Німеччиною, «Боевой Карандаш» випустив серію прекрасних плакатів, присвячених цій історичній даті, і на знак давньої нашої з ним творчої дружби подарував один комплект цієї серії «Перцеві». В цьому номері журналу вміщуємо декілька бойових плакатів ленінградського побратима.

Плакати художників В. і Ю. Труньових, Ж. Єфимовського, В. Меншикова, Б. Семенова, В. Травіна, В. Кюннапа; вірші В. Суслова, А. Шкляринського, В. Хочинського, В. Капралової, Єф. Єфимовського в перекладі В. Бойка.

Захисникам — хвала і честь по праву,
у перших лавах нині йдуть вони —
ті, хто в боях здобув безсмертну славу...
Фронтовики, на груди — ордени!

Хай затьямить цю науку,
хто на землю нашу лас:
на усяку-бо звірюку
є капкани добрі в нас!

Відчув напасник нашу силу
не тільки з фронту, а і з тилу:
давали прикурити гаду
у нас і спереду, і ззаду!

Знов подавай їм території,
знов — «бліц» і «дранг»,
мов їх казило...
Хто на забудькуватість хворіє —
копає сам собі могилу!

В нас панувать вони хотіли...
Та ми спинили кляту сатану.
Прийшли в Берлін — і там забили
останній цвях фашизму в труну!

— Дивись, як трудиться Урал!
— А фронт Уралу шле метал!
І фронт, і тил у дні навали
хребет фашистів ламали.

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО

Парад ПЕРЕМОГИ

Салют, Маринко, всім салют,
У мене все співає,
Бо те, про що пишу я тут,
Раз на віку буває.
В Москву прибився я, авжеж,
З берлінської берлоги.
І взяв активну участь теж
В Параді Перемоги.
Москва моя, Москва — куди
В тяжку годину скрути
Думками рвався я з біди
І прагнув тут побути.
І з смертю бивсь, як Гулівер,
Гонив її з окопу.
Сходив я весь еС, еР, еС, еР
І майже всю Європу.
На той світ брала нас земля,
Чорти варили в пеклі,
Та ми вертали звітля,
Бо люди ми запеклі.
Оце і ти затам собі,
Як наші всі солдати,
Що можна тільки в боротьбі
Наш мир завоювати.
Як бачиш, вийшло на мос,
Інакше й бути не може.
У кого віра в правду є,
Той всюди переможе.
Москва гримить, співає, гуде,
Така гостинна, любя...
Через Червону Площу йде
Сержант Іван Рахуба.
Та я не буду про Парад,
Опишуть це газети,
Хоч написати був би й рад,
Та ба, нема кебети...
Ще здіймуть критики на сміх,
А є таких багато,—
Та про один момент то гріх
Було б не написати.
От я й скажу про ті діла,
Які не йшли без мене,—
Про ту колону, що несла
Фашистівські знамена.
Душ двісті нас у ній було,
Як бачите, немало.
І в кожного це помело,
Що площу підмітало.
Це з ними бути у Москві
Хвалився Гітлер здуру.
Ми протягли їх по мокві
І скидали на хуру.
Всі барабани в мить одну,
Як грім зарокотали,—
Неначе цвяхи у труну
Фашизму забивали.
Цього, допоки я живу,
Ніколи не забуду.
Докладно визнаєш про Москву,
Як у село прибуду.
Бо пофортунило мені
І другові одному —
Нам дозволяють на три дні
Заскочити додому.
Ми з ним і пісно склали тут
І вивчили співати:
«Через Берлін найближча путь
Солдатові до хати».

ВЖЕ коли війни — всього нічого, на цаль, а то й менше залишалося, в ударний гвардійський танковий полк прибув кореспондент.
І одразу ж, як з кілочка:

— Мені б відважного танкіста — фотографію зробити і підтекстовочку на рядків тридцять — сорок.

У командира ударного гвардійського танкового полку, хоч війни й на цаль залишалося, клопоту вистачало, от він м'яко й делікатно перепровадив кореспондента до свого ад'ютанта Гени Соняшника. А Гена Соняшник кореспондентові теж, як з кілочка:

— Найкращою кандидатурою для вас буде боягуз — Карпо Брус.

— Товаришу лейтенант, — обурився кореспондент, — ви за кого мене маєте? Чого це я повинен фото боягуза в газеті вміщувати? Та ще й підтекстовку про нього писати?

Але Гена Соняшник ніби й не чув ремствування кореспондента, і невдовзі перед кореспондентом виріс здоровило в куценькій, як на його зріст, гімнастерці. Здоровило відрекомендувалося:

— Старшина Карпо Брус, командир танка, згідно з наказом командира роти прибув у ваше розпорядження!

Кореспондент, як йому здалося, непомітно протер очі: те, що гімнастерка куценька — дарма, спробуй підібрати для такого гренадера довшу, а от що на цій гімнастерці зліва статечно погойдуються два ордени Червоного Прапора і три ордени Слави, а праворуч красуються: орден Вітчизняної війни першого ступеня, три ордени Червоної Зірки, Гвардійський значок, — тут... Тут отетерієш остаточно, не вистачить снаги і медалі порахувати, а їх теж вистачає: і «За відвагу», і «За бойові заслуги», і за звільнення та взяття різних міст, так само, як і за оборону своїх міст.

«Боже праведний, — подумав кореспондент, — коли тут боягузи з такими нагородами ходять, то як же ж вміщуються нагороди на грудях героїв?»

Але що було робити? Зав'язалася млява розмова. Із скрутного становища вивів кореспондента сам Карпо Брус:

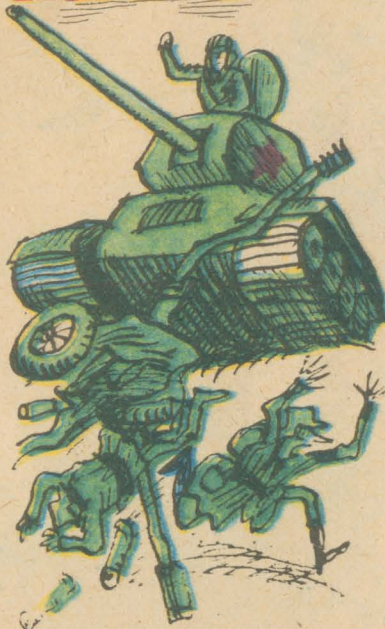
— Товаришу кореспондент, от мене боягузом зовуть в полку і навіть у дивізії. То ви напишіть про це.

— Про що ж писати? — похнюпився журналіст. — Мені про бойові подвиги писати треба, а ви...

— А ви послухайте, послухайте! Скажімо, стоїмо ми в лісі на вихідних рубежах. Червона ракета — блись! Вперед, значить. Але мій механік-водій знає, що поки я чоботом його плеча не торкну (я в башті сиджу, а він нижче), ніякого «вперед» бути не може. Тепер для нього я — цар і бог.

А я відлічую після червоної ракети: один... два... три... чотири... На тому боці німець теж не дурний сидить, він теж нашу ракету бачив. І він уже точно прикинув, де мій танк має бути. І туди шандарахнув! До речі, правильно шандарахнув — коли б ми рвонули одразу вслід за

„Боягуз“ — Карпо Брус

Гумористична новела

червоною ракетою, наш танк точно під його залпом опинився б. І зосталися б від нас дим і нитка. А так — ми живі й здорові, таки йдемо вперед і найперше — даймо гусеницями тую ворожу гармату, котра спершу все правильно розрахувала, а потім заплуталася у власних розрахунках. На війні обов'язково боїться треба: і за матеріальну частину, за техніку себто, і за екіпаж, за людей, та й за себе грішного. Не боїться лише півень, котрому голову одрубали — стрибав, крилами тріпочав, нічого не боїться, бо чого і чим йому боїтися, коли його голова на дров'яні валяється?

Або такий приклад. Ідемо вперед, а попереду міст. Міст, я певен, не мінований, бо наші піхотинці і сапери вже давно вперед пішли. Але ж чорти його батька знають, що воно за палі в цьому мосту? Чи витримають вагу танка? Бо танк — це вам не драбиняк із хмизом. Тому й наказую Валі Голубцову: «Пірни, хлопче, та обласкай кожну палю, не обов'язково як дівку під скиртою, — але перевір, чого вони варті. Та сміливіше, Валю, сміливіше, вода ще не зовсім холодна — кінець жовтня надворі, до водоохрещі ще ой-ой як далеко. А вилізеш, я тебе трофейним ромом уконтентую, на предмет обігріву. Ром, як по правді, лайнолайном, але градуси має».

І лізе Валя. Палі обмацає, вивчить — порядок, ідемо по мосту. Страх заради діла повинен мати місце на війні.

Або візьмемо, товаришу кореспондент, ось таке: на відкритому місці за моєю коробочкою (ми так танки звемо) почав «юнкерс» полювати. Куди я втечу? То я «з переляку» люк відкриваю і починаю стежити за ним. Я вже бачу, де він, стерво собаче, наміряється свої бомби покласти. І тут коман-

дую механіку-водію: «Стій!» Коробочка й стала. А там, де вона мала б, за розрахунком фашистського пілота, бути, трохи попереду — вже бомби лягли. І, теоретично, звичайно вважається, що від нас купа горілого металу зосталася б. Добре. Він іде на другий захід. І розраховує, що я знову зупинюся, а я в останню мить механіку-водію команду: «Повний вперед, і то так, ніби за тобою всі скажені пси женуться!» Механік-водій і рвоне з копита. І що ж? Ті бомби, що на нас мали лягти, позад нас вибухають. А почім тепер у Гітлера бомба? Кінець війни, мабуть, дорого. Отак «з переляку» — то «стій», то «повний вперед» — замордуєш фріца, та так замордуєш, що він уже й кидати на тебе не має чим і летить ні з чим. Страх, у таких випадках, повинен мати місце — і за бойову техніку, і за людей. Не знаю, почім у Гітлера бомби, а танк наш теж гроші коштує, та й ми помирати не поспішаємо.

Отак і перестраховуєшся для користі діла. А ви чуєте, що в цьому слові корінь «страх»? То ж то й воно!

Знову ж таки, виходимо на нову місцевість. Хто його знає — всі міні сапери повиягали чи не всі? Отож беруть мої хлопці в руки штирі і йдуть вперед. Тут я за них не боюся — піша людина на протитанковій міні ніколи не підірветься. А коли хлопці бодай одну протитанкову міну намацають, мій механік-водій уже знає, яким робом танк вперед вести, — німці вакурат усі міні в шаховому порядку кладуть.

Буває — знаходимо міні, буває — ні. Але береженого і бог береже, страх має бути. За матчастину і за людей. Найперше — за людей, бо де таких хлопців, як мої, потім знайдеш?

Та найгірше тепер — у лігві їхньому доводиться. Місто на місті, як опеньки довкола пенька старого. А в місті, звісно, підвали. А в підвалах, звісно, сидять фаустпатронники. Там того солдата як за гріш кінє, а шваркне фаустпатроном, і горить коробочка.

Так оце я, як вулиця скінчилася, поворот праворуч чи ліворуч, тут я хлопців із танкового десанту вперед пускаю.

Боюся, страх у мене такий, щоб фаустпатронник не смальнув. Бо тоді від танка — дим і нитка, а без танка і піхотний десант недовго протримається.

От я й кажу: «Хлопці, короткими перебіжками і по підвальних вікнах уже не короткими, а довгими чергами шпарте. Заспокойте тих, котрі з фаустпатронами, і з повним комфортом поїдемо далі. Буде гармата — не зв'язуйтеся, ми її гусеницями розтолочимо, як бугай ратицями жабу. І все правильно виходить...»

Ні-і, товаришу кореспондент, на війні страх повинен місце мати. І за матчастину, і за людей. Бо коли без страху — однаково, що безголовий півень на дров'яні: крилами тріпає, а голови уже немає...

Микола БІЛКУН.

Звичка — друга натура.

ПРИКАЗКИ
ВОЄННИХ ЛІТ

- За все земля найбагатіша, Червона Армія — найсильніша.
- Хоч круть, хоч верть — все одно фашистам смерть!
- Грабований кожух фріца не гріє.
- Буде Гітлерові й таке, що за дев'ятьми ворітьми загавкає.
- Червоні бійці де ступлять, там і ворога луплять.
- Фашист брехнею живе.
- Нема гітлерівцю каяття, то не буде й вороття.

Андрій СОВА

У видавництві «Мистецтво» підготовлено до друку книжку відомого митця, народного артиста УРСР Андрія СОВИ «Дорога до сміху». Пропонуємо уривок з цієї книжки.

Я-ЧОРНОМОРЕЦЬ

Синє-синє Чорне море моє, як я скував за тобою! І радості моєї меж не було, коли Олександр Мачерет запросив мене знятися в одній з провідних ролей у фільмі «Я — чорноморець», в якій відтворювалися епізоди героїчних подвигів славних червонофлотців у дні Великої Вітчизняної. Зйомки мали йти в місті Батумі на рідному Чорному морі. Головні ролі виконували Борис Андреев, Євген Самойлов та Володимир Грибков.

Настрій був у нас піднесений, бо з фронтів надходили все радісніші вісті. Перемога під Сталінградом окрилила Радянську Армію, перемога йшла за перемогою. На кораблях панувала святкова урочистість.

Командування флотом створило для нас найсприятливіші умови для роботи, прийняло в свою сім'ю. Кожному видали обмундирування й зарахували на повне флотське довольство. І ми в боргу не лишалися: в коротких паузах між зйомками по два-три рази на день виступали з концертами й творчими звітами на кораблях, торпедних катерах, підводних човнах.

— Товариші бійці й командири робітничо-

селянської Червоної Армії! Ненавидьте рабство, як смерть, любіть революцію, як життя. Це я вам кажу, а мені сказав Ленін! — читав майстерно, темпераментно Євген Самойлов композицію з довженківського «Щорса» і прекрасно декламував «Ты помнишь, Алеша, дороги Смоленщины?» Костянтина Симонова.

Я виконував гуморески Василя Чечвянського, народні усмішки й сатиричний вірш Степана Руданського «Ахмет III і запорожці». Веселе слово скрізь приймали радо.

Ми знали, що на південному кордоні зосередилась майже півторамільйонна турецька армія. Нам відомо було, чого ті башибузуки чекали, на що сподівалися. Тож коли я гумореску Руданського закінчував словами:

— Місяць наш тепер на небі,
День — той самий, що у вас.
За цим словом, вражі турки,
Поцілуйте десь там нас! —

чорноморці гучно плескали в долоні й реготали, як репінські запорожці.

...Інформбюро урочисто сповістило, що 16 вересня 1943 року війська Північно-Кавказь-

кого фронту і Чорноморського флоту визволили місто Новоросійськ і вибили ворога з багатьох населених пунктів. Радість переповнювала наші серця. Настав час розплати, якого всі так довго чекали. Кіногрупу «Я — чорноморець» перевезли в щойно визволений Новоросійськ для продовження зйомок. Щось жахливе постало перед нами: суцільні згарища, купи цегли й руїни, руїни, без кінця...

Кіногрупа розмістилася за містом в одноповерхових будиночках, які дивом збереглися. Зйомки фільму проходили успішно, без ускладнень. Щоправда, одна несподівана пригода таки сталася.

Наш режисер вирішив зняти атаку чорноморців на фашистських прибулуд. Треба було залучити чимало статистів, а людей у місті на той час було дуже мало, найчисленнішим був невеликий загін патрульної служби, що складався з десантників морської піхоти. Отож режисер і вирішив запросити на зйомки дві групи десантників. Одну належало переодягти в німецьке обмундирування. Старшина вишикував моряків і пояснив завдання:

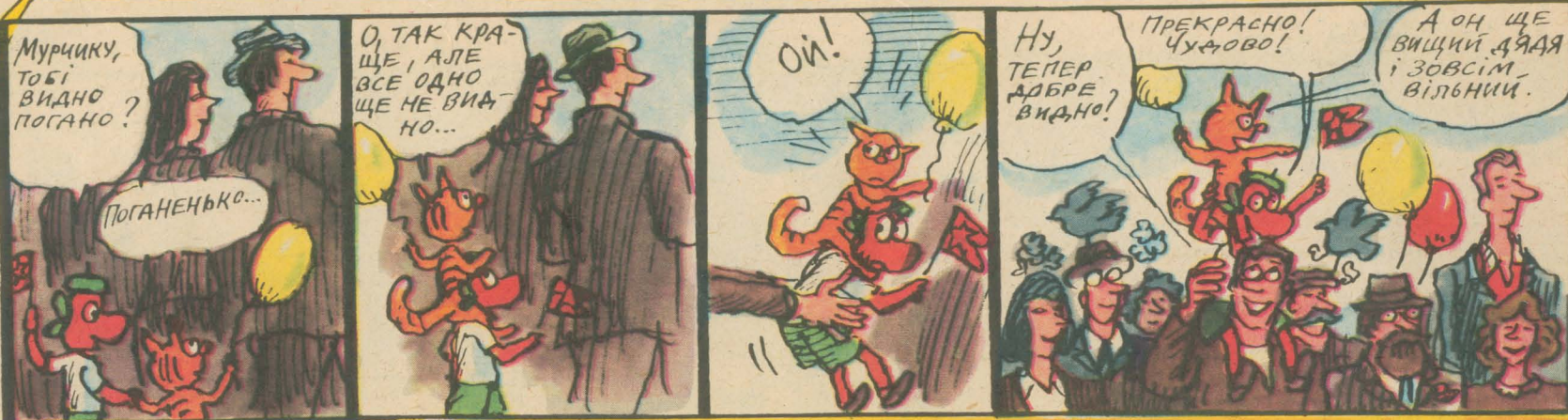
— Значить, так... Зараз переодягнетесь у фріцівські шматки, і на вас підуть в атаку для кінознімків хлопці в нашій формі. Ясно? Тільки без баловства, на апарат не дивитися. Все! Виконуй!

Але жоден з десантників навіть не ворухнувся. Вперше за всю війну наказ командира відмовилися виконувати. Виступив уперед один матрос і сказав:

— Слухай, старшина! Нехай мене ріжуть ось цією фінкою на дрібненькі шматочки, хай шашлик з мене зроблять, але я в фашиста не переодягнуся! І братва — теж!..

Так того разу епізод атаки і не зняли.

ПОГОВОРИЛИ...

— Кицю, кицю, хочеш мишу?
— Мяу, так, неси скоріше!

— Кицю, хочеш ковбаси?
— Мяу, так, скоріш неси!

— Хочеш, з другом познайомлю?
— Хто ж він?
— Просто пес бездомний...

«Фрр-р!» — і киці вже нема...
Що ж, не хоче, то й дарма.

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ.

ВЧИЛАСЬ КАЧЕЧКА ЧИТАТИ

На травичці біля хати
Вчилась качечка читати.
Лиш відкрила букваря,—
Зазирає в нього й:
— Кря!
— Що за «кря»?.. Це ж буква Т,—
Гуска мовила на те. —
Тут ось — О, а осьде — Г...
Що, второпала? Еге?
Качка — знов до букваря:
— Кря!..

Володимир КЛЕНЦ.

ХИТРИЙ ВАДИК

— Ти, Вадику, мабуть, простудився? — запитує Василенка.

— Ні,— каже Вадик.

— А чого ж тоді кашляєш? Та ще й так гучно.

— Це я спеціально,— шепоче Вадик,— щоб і мама на кухні почула.

— Навіщо?

— Хочу меду.

ВИРІШИВ ПОЧЕКАТИ

Семенко та його менша сестричка Ганнуса, граючись у кімнаті, ненароком розбили вазу.

— Ой! — перелякалася Ганнуса.— Дістанеться нам тепер від мамі. Що робити?

— Давай заховаємось,— запропонував Семенко.

Забігли в сарай, зачинилися і сидять.

Через деякий час повернулася додому мати. Зайшла у хату, потім виглянула на ганок і гукає:

— Семенку! Ганнусю!

Почувши це, Семенко штовхає під бік сестричку:

— Іди.

— А ти? — питає Ганнуса.

— А я посиджу і послухаю — якщо не буде тебе сварити, то і я прийду.

Микола ГЕРАСИМЕНКО.

ПОМАГАЙЦІ

Зай, зайчиха і зайчата
Помагали діду Гнату —
Цілий ранок що є сили
Помідори в льох носили.
А за те їм у хустину
Зав'язав дід капустину,
Моркву, хліба два

окрайці:

— На здоров'я,
помагайці!

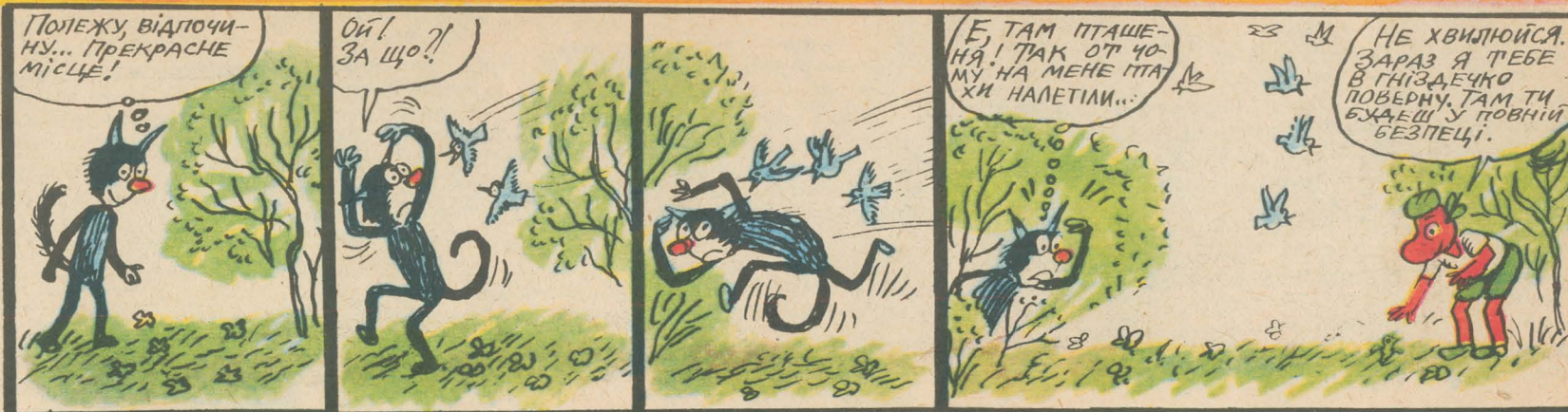
Любов ПШЕНИЧНА.

Бігли стометрівку
Черепаша з раком.
Залишивсь позаду
Сірий неборака.

Залишивсь позаду,
Бо на старті схибив:
Не вперед подався,
А назад подибав.

Борис ШРУБЕНКО.

Для усього миролюбного людства нинішній 1985 рік — це рік сорокаліття Великої Перемоги над гітлерівським фашизмом, рік святковий. Так то, повторюємо, для миролюбного людства. А от для деякого, кого до миролюбців аж ніяк не притулиш...

Он у Федеративній Республіці Німеччини лунають — і то не просто з осередків недобитих гітлерівців, а з високих урядових кабінетів — жалібні зойки та скигління. А то й віє неприхованою злобою.

КОМУ Й ЧОМУ ВОНО НЕ ДО ШМИГИ

«Травень 1945 року — це час катастрофи, найбільшої катастрофи в усій історії Європи!» — вершить такий собі А. Дреггер, один із керівників правлячої боннської партії, голова її фракції в бундестазі...

«Цілі нацизму — знищити марксизм — не було досягнуто!» — вже зовсім відверто жалкує інший діяч ХДС/ХСС — Х. Гайслер, який обіймає в уряді ФРН посаду міністра в справах молоді, сім'ї і охорони здоров'я. І грізно перепитує: «Що, святкувати перемогу комуністичного соціалізму?» І ще грізніше заявляє: «Нізащо!»...

Мал. М. ЛИТВИНА

Сито Уолстріта.

А сам Франц-Йозеф Штраус, цей боннський ультра серед ультра, також один із верхівки блоку ХДС/ХСС, так той, у звичній для нього манері, виголошує: «Ми не згодні з наслідками другої світової війни. І скажемо про це голосно в нинішньому травні!»

Отакі, як бачите, «святкові» настрої в офіційному Бонні. Не до шмиги там це свято для деякого...

Але ж то все — реваншисти, хай навіть і з назвами християнських чи соціальних демократів. Чого ще від них чекати?

А от коли щось подібне торохтять у Вашингтоні чи в Лондоні, то тут людям із здоровим глуздом доводиться тільки руками розводити та головами сумно похитувати...

І у Вашингтоні, і в Лондоні спочатку було заходилося і зовсім не святкувати Дня Перемоги над фашизмом. За океаном уже навіть минулого року так собі репетицію провели: Білий дім — офіційно! — відмінив тоді будь-яке святкування цієї події. У Білому домі й не святкували. Але прості й чесні американці не забули про це велике свято, простих і чесних американців здивував і обурив цей вибрик їх правителів.

А правителі ті й цього року взялися думати-гадати: святкувати чи зовсім не святкувати?

Навіть Збігнев Бжезінський, колишній радник президента Картера, можна сказати, політичний супротивник нинішньої республіканської адміністрації Рейгана, запов'язався давати їй поради: нізащо не святкувати! І президентські радники ще з початку року також стали сушити собі мізки над цим питанням. Уже, було, й схилилися до «ні».

Чому ж і в Білому домі декому так не до шмиги це свято стало?

Відома американська журналістка Флора Льюїс вважає, наприклад, що «перемога в 1945 році показала, якими безглуздими і безрозсудними є мрії про світове панування».

Виходить, он воно де собака заритий! Доля гітлерівських претендентів на світове панування — це ж вузлик на пам'ять для новітніх претендентів! Яке вже тут для них свято?!

Та це ще не все. Святкувати перемогу над фашизмом? Але ж людство знає, кому в першу чергу слід бути вдячним за це, знає, що у врятуванні народів від фашистського поневолення вирішальну роль відіграв Радянський Союз. Визнати й це? Для тих, у Вашингтоні, то справжній кошмар!

Але й це також іще не все. Святкувати, то значить згадувати й наслідки другої світової війни. А наслідки ці — не ховаєш! — поява в Європі нових соціалістичних держав. І, знову ж таки, яке вже там це свято для тих, у Вашингтоні!..

Але ж люди, в тім числі й американці, таки святкуватимуть. Як же тут бути? В який спосіб зарадити?

У Вашингтоні (та й не тільки у Вашингтоні) знають такий спосіб. Це — фальсифікація історії, брехня, якщо називати все своїми іменами.

Міністр оборони США К. Уайнбергер рішуче заявив, що «лише англо-американські війська добилися перемоги і відновили свободу в Європі». Отакі!

На допомогу міністрові прийшов поважний брехунець у професорській мантії — Дж. Тоулленд, який уже має досвід у цій малопочесній справі. І от він склав такий собі реєстр відомих

битв другої світової війни. Почав із найвизначніших (на його погляд!), а потім перейшов до просто значних і малозначних.

З чого ж почав пан професор? Сталінград, Курськ і Орел, Дніпро, Вісла, Берлін? Де вже там! На першому місці в нього — Арденни. А от Сталінград — лише на сьомому. Он воно, бачите, як!

Тож дещо про Арденни. Що ж відбулося у цій гористій місцевості на стику кордонів Франції, Бельгії та Люксембургу?

Наприкінці 1944 року гітлерівське командування розробило план операції «Вахта на Рейні». Ішлося про те, щоб міцно ударити по англо-американських військах у Арденнах, розгромити їх, вийти до Ла-Маншу і взагалі знищити все англо-американське угруповання. А відтак, поставивши США і Англію перед загрозою воєнної катастрофи, витягти в них згоду на сепаратний мир.

І гітлерівці таки добряче вдарили по англо-американцях. Англійський фельдмаршал Монтгомері, наприклад, написав у своїх мемуарах, що англо-американські війська були вже в Арденнах «із закривавленими носами». І додає: «Хто зна, чим би все закінчилося». Командуючий же американською 3-ю армією генерал Паттон прямо визнає, що єдиний вихід бачив тоді в капітуляції перед гітлерівцями.

А що ж було далі? А далі було таке, про що і у Вашингтоні, і в Лондоні тепер воліють і не згадувати. Порадившись із Ейзенхауером та Монтгомері, У. Черчилль ударив Верховному Головнокомандуванню Радянського Союзу телеграму. Можна сказати, телеграму-благання: запитував, просячи, чи не можуть західні союзники розраховувати на великий наступ Радянської Армії в районі Вісли чи ще десь, але обов'язково тепер, у січні 1945 року.

І радянське командування зробило все, щоб урятувати англо-американські війська в Арденнах. Значно раніше, ніж планувалося, почався великий наступ Радянської Армії. Сам Черчилль із трибуни англійського парламенту назвав його «чудовим натиском усіх основних сил росіян на всьому фронті від Балтики до Будапешта».

Кажете, все це — загальновідоме?

Так то ж не для тих американців та англійців, яких так учать, так учать, що вони, буває, не знають навіть, на чьому боці воював Радянський Союз...

Отак розправляються з історичною правдою.

А щодо наслідків другої світової війни, то тут робиться все дуже просто. Он сам президент Рейган проголосив, що не визнає законними рішення Ялтинської конференції. Не вважає він законними і повсюдних кордонів у Європі, цієї «лінії», якщо скористатися президентовою термінологією, і навіть виголошує: «Ми хочемо скасувати цю лінію». І все це — цілком офіційно, в заяві Білого дому, розповсюдженій від імені президента...

Так що настрої, як бачите, в деякого на Заході не святковий, а війновничий — аж із шкіри пнуться, щоб повернути усе на свій, угодний їм, лад. Але хотіти — то ще не значить, що можна й зробити те, що хочеться. Та й на брехні не далеко в'їдеш: у неї, як відомо, ноги короткі.

Я. ВАЛАХ.

Микола Карпенко належить до того покоління, якому у вісімнадцять літ випала священна місія захищати Батьківщину. Він був зв'язковим, артилеристом-зенітником, в одному з боїв його тяжко поранило. Нагороджений медалями «За відвагу», «За бойові заслуги», у мирні дні — орденом «Знак

Пошани». З-під його пера вийшло півтора десятка книг ліричних і гумористичних віршів. У своїй творчості часто звертається до фронтової теми. Зараз готується нова збірка М. Карпенка, з неї й публікуємо лірико-гумористичні вірші поета-фронтовика.

НА МАРШІ

Хто з нас як не бадьориться,
А в очах — печать вини:
Пішачком — «полів цариця»,
На машинах — «бог війни».

У дорозі ж неминуче
Десь почнеться пересміх —
Одне одному колючок
Напакуєм повен міх!

Все це — поки тихо й мирно,
Загуркоче — інша річ:
«Мессершміт» з-за хмари вирне —
І розбіглись навсібіч.

Розповзлась умиць піхота —
Землю пробує грудьми...
Лиш, як воїн проти дзота,
Проти неба стали ми.

— Тут не візьмеш «на ура» —
Що, злякалась, піхтура?!

Та не встиг прийняти бою,
А проклятий «мессершміт»

Вже свистить над головою —
Марно палимо услід.

І тоді кричить піхота:
— Веселіш давай крути!..
— Утече, втече ж, сволота!..
— Ех, промазали, чорти!..
— Ви б сиділи краще вдома!..

Усміхаємось:
— Так... так...
— Ех ви, сіно!..
— Ех, солома!..
— А якби не втік літак?..

— Що ж, «емзушко» — виручалко,
Бий фашистів — нам не жалко:
Вже б скоріш кінець війни...
— Скучив дядько по жоні!..

І стиха поволі галас,
Бо рушати нам пора —
Саме «пробка» розсмокталась,
— Що ж, ні пуху, ні пера!..

Ой ви, славні люди наші
В гімнастерках захисних!..

А бували й важчі марші,
Тільки мова — не про них...

СЕМІРКА

Всі ми, семеро, живі —
Звісно, перед боєм:
Заряджаючий і я
Та прицільних двоє,

Та ще два навідники,
Тобто сіль обслуги:
Перший з них — «горизонталь»,
«Вертикаль» — це другий.

Ось командує сержант
Звично:

— До гармати! —
І на трасах вогняних
Небо розп'ято.

Всяк обов'язки свої
Знає, як по нотах...

Для піднощика ж бої —
Це важка робота.

Вхопиш ящик — і бігом,
В епіцентрі грому.
А снарядів — п'ять обойм
В ящику одному.

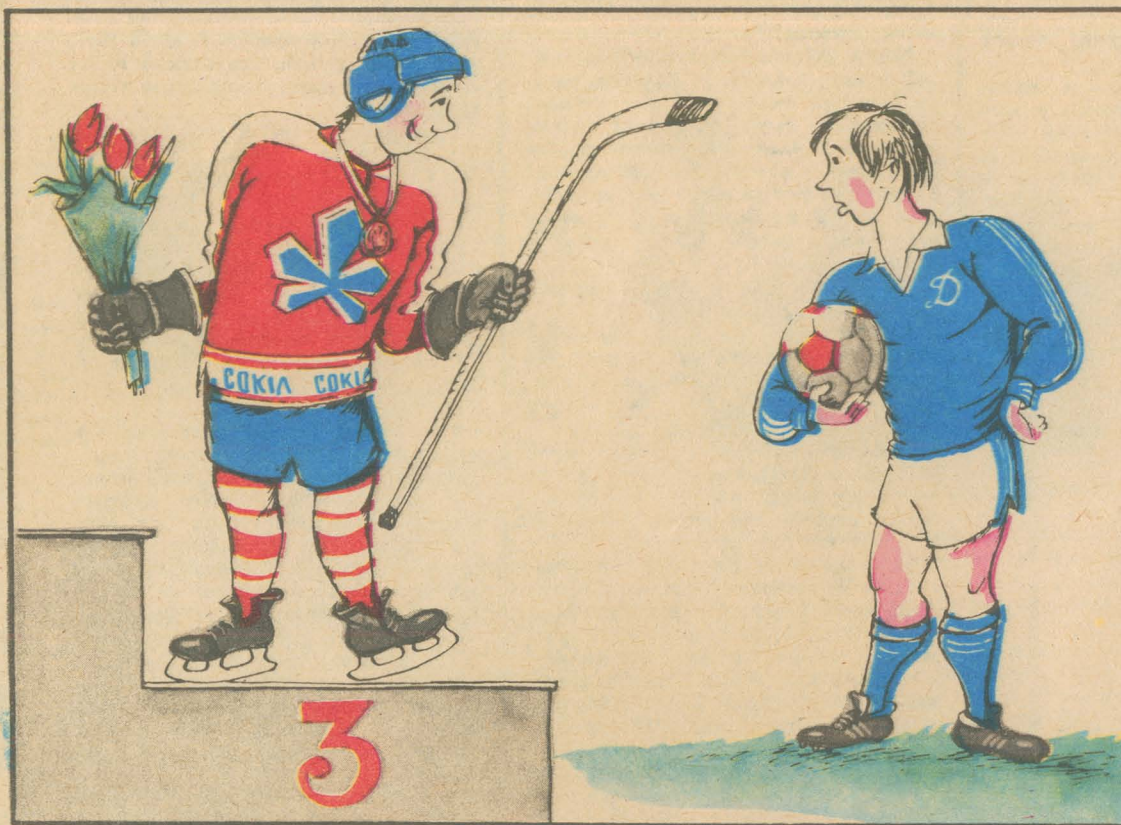
Це як добрий міх зерна
Взять поперед себе...
На землі іде війна,
Йде війна у небі.

І семірка, як один, —
Друг побіля друга:
Всі ми — лицарі «емза»
І її обслуга.

Нас не примха на дуель —
Кличе ясна зірка,
І всміхається земля,
Як іде семірка.

* Малокаліберна зенітна артилерія.

Мал. В. СОЛОНЬКА

«С о к і л»: — Не відставай, земляче!

Петро СЛІПЧУК

КОЗЕЛ ТА СКЕЛЯ

БАЙКА

Облізлому козлу раз закортіло
Із Скелею поміряти козлину силу.
Проголосив козел на цілий світ:
— Піду на Скелю я війською,
Що заважа мені просторно жить,
Що на шляху моїм стоїть горою.
Не потерплю я цього зла,
Не потерплю великої наруги...
І не впізнав тепер козла:
Надівсь, не трісне мало від натуги,
Гребе козячими ногами,
На цілий світ загрожує рогами,
На Скелю коситься і очі лупить.
Та раптом як уцупить
У Скелю головою,
Аж полум'я знялося над горою.
Та Скеля знай стоїть, козла дратує.
А він і коситься, й лютує,
То спереду зайде, то збоку пробереться.
Ударить ще раз. Знов і знов,
Уже струмками кров
Із лоба летить,
Та все ж розбити Скелю не вдається.
Так бивсь козел і впав в нестямі,
Від люті дригає ногами,
Мотає битими рогами...
Аж зирк — над ним ворона криче,
І мовить так:
— Тобі скажу я, небораче,
Багато літ я прожила,
Та не було того на світі,
Щоб Скеля та злякалась козла,
Дурним бо лобом Скелі не розбити.

Мораль така: усі дізналися тепер:
Козел — то Гітлер, а Скеля та — СРСР.

◆ Котрий рік водіям Івано-Франківського молокозаводу доводилося доглядати та ремонтувати автомашини просто неба і під дощем, і під снігом. Бо нові зручні бокси керівництво заводу використовує для збереження тари. Про це писалося у листі, надрукованому у № 17 журналу за 1984 рік.

Після виступу Перця заступник голови Івано-Франківського міського комітету народного контролю В. М. Скиба повідомив, що для ремонту автотранспорту обладнано місця на території спецавтобаз виробничого об'єднання молочної промисловості та на території молокозаводу. Крім того, нині вирішується питання будівництва спецавтобаз на новому місці. Земельну ділянку для цього вже виділено.

ПЕРЦЕВІ ВІДПОВІДАЮТЬ

◆ Про те, що місток через річку Мурашку перед в'їздом до села Розкош (Вінниччина) розвалився, і тепер в'їхати у село неможливо, а керівники сільради з ремонтом його не поспішають, ішлося у замітці «Підступний місток попереджено» («Перець» № 18 за минулий рік).

Як повідомив редакції голова виконкому Шаргородської райради В. Я. Ковальчук, замітку розглянуто у райвиконкомі разом з керівниками Шостківської сільської Ради, і критику Перця визнано справедливою. Тепер на місці старого містка збудовано новий,

поставлено дорожні залізобетонні труби, зроблено дорогу, і рух транспорту до села Розкош відновлено.

◆ У тому ж номері журналу було опубліковано лист про те, що вулиця Б. Хмельницького у селищі Заболоття перетворилася на суцільне болото, а працівники Ратнівської райради лише обіцянки дають впорядкувати вулицю. На цьому все й кінчається.

На цей виступ Перця одержав відповідь від заступника голови виконкому Волинської облради М. І. Бездушного, який сповістив, що за рахунок

додатково виділених коштів на благоустрій селища Заболоття вулицю Б. Хмельницького впорядковано.

◆ Мешканці села Леонівки (Київщина) надіслали редакції лист про те, що у них не працюють радіоточки, а їхні звертання до працівників райвузла зв'язку наслідків не дають.

Як повідомив секретар Іванківського райкому Компартії України тов. Пельтек, такий факт дійсно мав місце. За допущені недоліки в роботі начальникової районного вузла зв'язку Мозі В. А. та головному інженерові Сахно А. П. оголошено догани. Радіоліній тепер відремонтовано, й усі радіоточки в селі працюють.

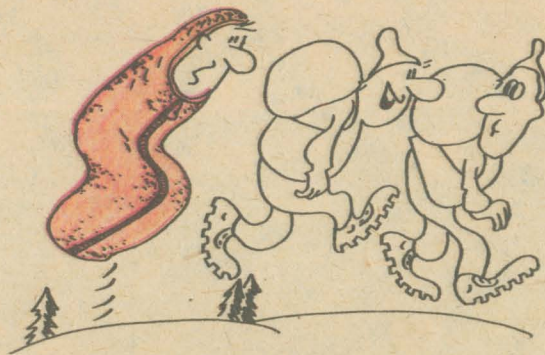

Мал. М. КРУТИКОВА

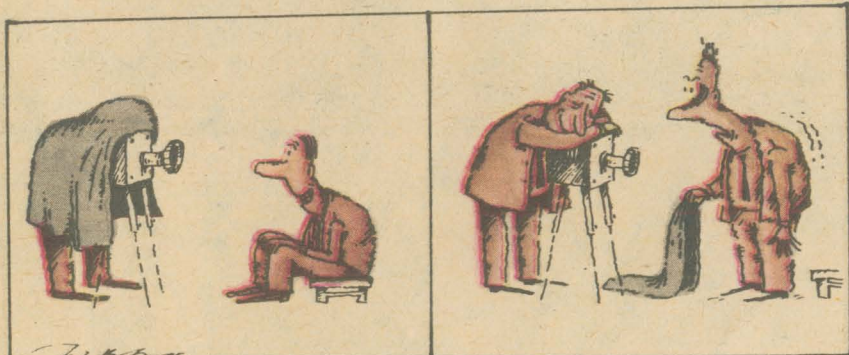
— Це він мене побив!

Мал. С. КОНДРАТЬЄВА

— «Змійку» у бідолашного заїло.

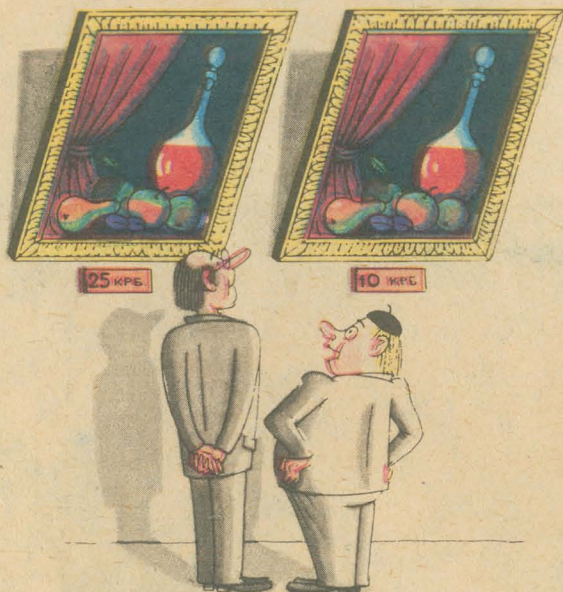
Мал. М. КРУТИКОВА

Без слів.

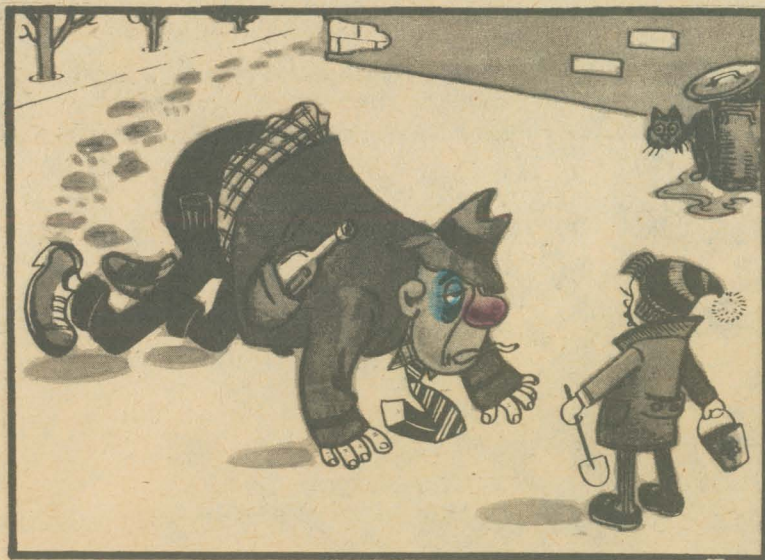
У ХУДОЖНЬОМУ САЛОНІ

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

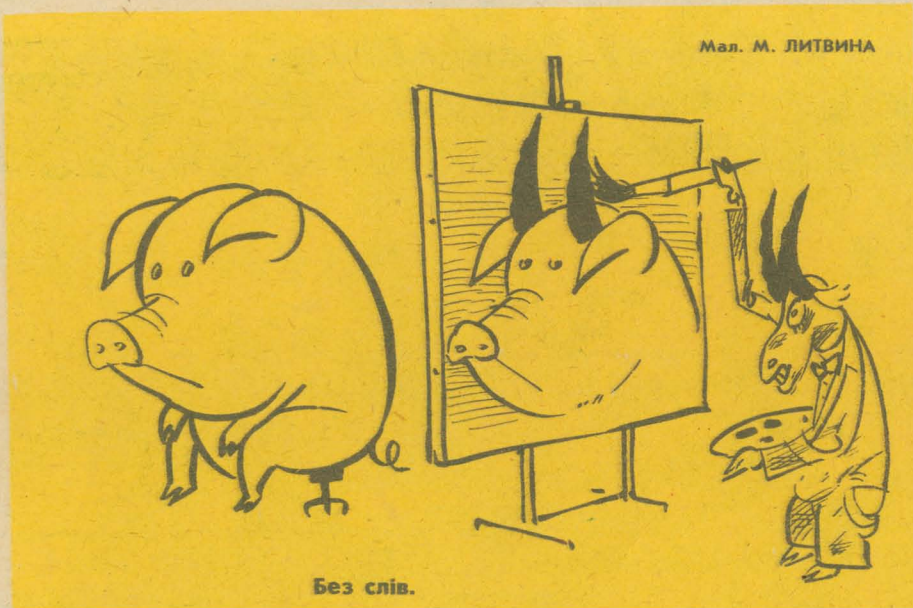
— Не розумію, натюрморти однакові, а ціни різні!
— Мабуть, на першому вино дорожче.

Мал. А. БОРДУНІСА

— Дядечку, ви такий великий, а досі рачкуєте.

Мал. М. ЛИТВИНА

Без слів.

Головний редактор
Ф. МАКІВЧУК.

Редакційна колегія: В. БОЙКО, В. БОНДАРЕНКО, А. ВАСИЛЕНКО,
В. ЗЕЛІНСЬКИЙ, Д. МОЛЯКЕВИЧ, Ю. ПРОКОПЕНКО (відповідальний секретар),
І. СОЧИВЕЦЬ, В. ЧЕПІГА (заст. головного редактора).

ВИДАВНИЦТВО
«РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 441-89-12, 441-89-15, 441-89-17.
Адрес редакции: 252047, Киев-47, ул. Петра Нестерова, 4.

Для телеграм: Київ Перець.

Журнал «Перець» № 8(1194)
(на українському мові)
Издательство «Радянська Україна».

Видається з січня 1927 року.
Виходить двічі на місяць.

Здано до набору 18.03.85. Підписано до друку 02.04.85. БФ 10985. 70×108/8. Офсетний друк.
2,8 умовн.-друк. арк. 14 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк. Тираж 2 310 000 прим.
Зам. 01426.

© Журнал «Перець» 1985 р.

Рукописи не повертаються.

Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.
Ордена Леніна комбінат печаті видавництва «Радянська Україна», 252047, Киев-47, Брест-Литовський проспект, 94.

Отсканировал reductorer
для rutracker.org

Текст набрано із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад»

Цьому зажерливому богу
навік закриємо дорогу!